

NJB special over gaswinning Groningen

Op 2 juli verschijnt er een special van het Nederlands Juristenblad over de juridische aspecten van de gaswinning en de daaruit voortkomende bodemproblematiek in Groningen. De uitgave bevat bijdragen van zes Groningse hoogleraren van de Faculteit Rechtsgeleerdheid.

Martha Roggenkamp (Energierecht) gaat in op de Mijnbouwwet en stelt zich de vraag op welke onderdelen die aanpassing behoeft. Jan Brouwer (Algemene rechtswetenschap) werpt – samen met Marlies Hesselman (docent internationaal recht) – de vraag op hoe de aardgaswinning zich verhoudt tot verdragsverplichtingen van Nederland, zoals het recht op veiligheid en gezondheid van burgers. Zij komen tot de conclusie dat Nederland de internationale regelgeving met voeten treedt.

Vier andere bijdragen zoomen in op de aansprakelijkheid van de NAM en overheid. Herman Böring (Bestuursrecht) beoordeelt – samen met Jelle Roelfsema (student researchmaster) of er sprake is van 'good-governance'.

Fokko T. Oldenhuis (Privaatrecht) en Albert Verheij (Privaatrecht) richten zich specifiek op de civielrechtelijke aansprakelijkheid van de NAM: causaliteit (omkeringsregel) en preventie (Oldenhuis) en aansprakelijkheid voor waardedaling van onroerend goed (Verheij).

Oscar Couwenberg (Rechtseconomie) bespreekt de aansprakelijkheid van de NAM vanuit een rechtseconomisch perspectief.

Conclusies

Roggenkamp:

Recente ontwikkelingen tonen de noodzaak aan van een heroverweging van het reguleringskader betreffende het Groningengasveld. Duidelijk is wel dat de wetgever rekening moet houden met verschillende, tegengestelde belangen. Dit

betreft om te beginnen de belangen van de betrokken burgers. Het wettelijke uitgangspunt dat burgers de winning moeten gedogen lijkt inmiddels achterhaald. Anderzijds heeft de overheid rekening te houden met de verplichting om langlopende exportcontracten na te komen en de leveringszekerheid in Nederland veilig te stellen. Een derde factor betreft de voorwaarden waaronder de concessie is verleend en in het bijzonder de bepaling dat de NAM bij de concessieverlening de eeuwigdurende eigendom van de ondergrondse delfstoffen heeft gekregen en dat de winning voor rekening en risico van de Maatschap (NAM en de staatsparticipant EBN) plaatsvindt. Het afwegen van al deze belangen is waarlijk een uitdaging.

Brouwer/Hesselman:

Tot op de dag van vandaag is nog bitter weinig gedaan om de veiligheid van de Groningers op korte dan wel lange termijn te herstellen. Een uitzondering is de voorlopige voorziening van de Afdeling die de gaswinning in de gebieden met het allerhoogste risico opschortte. Zuur voor de Groningers is het voorbehoud in die uitspraak dat wanneer de leveringszekerheid in gevaar komt, de gemaximeerde productie mag worden hervat. Verdragsrechtelijk kan aan leveringszekerheid geen hogere prioriteit toekomen dan aan levenszekerheid. Levenszekerheid is een absoluut recht, leveringszekerheid een relatief begrip. Van gaswinning op het huidige niveau kan pas weer sprake zijn nadat effectieve beschermingsmaatregelen zijn uitgevoerd, lees: alle getroffen en bedreigde huizen, gebouwen en werken aardbevingsbestendig zijn gemaakt. Dat is de consequentie van het in Europa gecodificeerde recht op veiligheid, waarvan het achterliggende beginsel universeel is.

Oldenhuis:

Niet de ingenieurs en bouwkundigen, maar de rechter bepaalt of er sprake is een causaal verband tussen aardgaswinning en de bodembeweging en vervolgens tussen de bodembeweging en de schade aan huizen en andere gebouwen. Causaal verband is uiteindelijk een juridisch vraagstuk, waarbij het oordeel van de ingenieur en geoloog weliswaar niet onbelangrijk zijn – zeker in de eerste kwestie – ,maar causaal verband in juridische zin is ruimer dan een zuiver natuurkundig verband.

Art. 6:184 BW bepaalt dat kosten ter voorkoming of beperking van schade op de veroorzaker (lees: NAM) kunnen worden verhaald. Kosten in het kader van stutten en versterken in het epicentrum kunnen in de regel op de NAM worden verhaald. Naar mate te versterken panden verder verwijderd liggen van het bevingsgebied

zal er meer nodig zijn om de urgentie van de te nemen maatregelen aannemelijk te maken.

Wij kunnen ons anno 2015 slechts verbazen over hoe de door NAM gevoerde verweren zo lang hebben kunnen standhouden. De tijd is aangebroken dat de rechter (lees: de Aardbevingskamer Noord Nederland) aan de doorgedraaide NAM-cultuur een einde maakt. Het is onacceptabel dat de veroorzaker van de schade tevens de omvang van de schade bepaalt en het valt niet te verteren dat de NAM bij omvangrijke schades de afhandeling ervan eindeloos traineert en voor zich uitschuift. Het Burgerlijk Wetboek geldt ook in 'Groningen'.

Verheij:

De voorwaarden die de NAM stelt voor vergoeding van waardedaling bij onroerende zaken zijn niet conform het burgerlijk recht, behoudens de voorwaarde dat de woning moet zijn verkocht en de waardedaling daarmee definitief is geleden.

Couwenberg:

Voor een correcte internalisering van de aardbevingskosten moeten alle relevante toekomstige aardbevingskosten worden vergoed. Daardoor ontstaat een economisch correcte prikkel om de totale (maatschappelijke) kosten in ogenschouw te nemen. Deze vorm van compensatie geeft aan burgers het belangrijke signaal af dat zij hun belangen gerespecteerd weten.

Bröring/Roelfsema:

Door aardbevingen gedupeerde burgers hebben feitelijk nauwelijks toegang tot het recht. Dit is zorgelijk omdat de NAM bij de schadeafhandeling eigen, van het Burgerlijk Wetboek afwijkende regels hanteert, en governance-voorzieningen maar in beperkte mate een alternatief voor rechtsbedeling kunnen vormen. Bovendien is de governance-structuur niet transparant, waardoor niet goed controleerbaar is wie welke verplichtingen in acht neemt: de NAM of de overheid.

Meer informatie

Vanaf 2 juli 2015 is de special online te bekijken op de [website van NJB](#) en te bestellen voor €7,85 via [:http://www.wolterskluwer.nl/shop/vakbladen_products/_njb-special-gaswinning-groningen/prodNJBGG.html](http://www.wolterskluwer.nl/shop/vakbladen_products/_njb-special-gaswinning-groningen/prodNJBGG.html)

Redactie

Afdeling Communicatie / Postbus 72, 9700 AB Groningen / 050-363 44 44 / communicatie@rug.nl / www.rug.nl

Afmelden Persberichten

E-mail: communicatie@rug.nl

Rijksuniversiteit Groningen

De [Rijksuniversiteit Groningen](http://www.rug.nl) is een mondiaal georiënteerde research universiteit, geworteld in Groningen, [City of Talent](http://www.rug.nl). Bevindt zich op [invloedrijke ranglijsten](http://www.rug.nl) in de top 100. Is geliefd bij studenten (30.000) en medewerkers (5238 fte) uit binnen- en buitenland. Zij worden uitgedaagd het beste uit zichzelf te halen; talent krijgt de ruimte, kwaliteit staat centraal. De universiteit werkt actief samen met maatschappelijke partners en profileert zich op de thema's [Healthy Ageing](http://www.rug.nl), [Energy](http://www.rug.nl) en [Sustainable Society](http://www.rug.nl).